

**Οικοδομώντας φιλο-περιβαλλοντικές
συμπεριφορές:
Εμπόδια και λύσεις**

Ευάγγελος Μανωλάς
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης
Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
E-mail: emanolas@fmenr.duth.gr

Οι ανθρώπινες κοινωνίες αντιμετωπίζουν σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα:

- Κλιματική αλλαγή
- Ατμοσφαιρική ρύπανση
- Αποδάσωση
- Απώλεια βιοποικιλότητας

Στο βαθμό που υπεύθυνος για τα παραπάνω προβλήματα είναι ο άνθρωπος τότε η διόρθωση ή η μείωση των επιπτώσεων των προβλημάτων αυτών πρέπει να αναζητηθεί στην αλλαγή της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Αφού τόσο πολλοί άνθρωποι είναι
ενήμεροι και ανησυχούν για τις
συνέπειες των περιβαλλοντικών
προβλημάτων στον πλανήτη τότε γιατί
οι περισσότεροι από μας δεν
πράττουμε ότι είναι αναγκαίο για την
αντιμετώπιση αυτών των
προβλημάτων;

Στο βαθμό που οι λύσεις δεν απαιτούν αλλαγές στη δομή των κοινωνιών τότε τι εμποδίζει τα άτομα ως άτομα να υιοθετήσουν τις απαιτούμενες συμπεριφορές;

Εμπόδια

- Έλλειψη γνώσης
- Έλλειψη εμπιστοσύνης σε πηγές πληροφόρησης, π.χ. ΜΜΕ
- Εμπιστοσύνη στη δύναμη της τεχνολογίας
- Απροθυμία για αλλαγή του τρόπου ζωής
- Μοιρολατρία
- Οκνηρία
- Εγωκεντρισμός και πλεονεξία
- Έλλειψη πίστης στην αποτελεσματικότητα προσωπικών προσπάθειών

Λύσεις

Καταπολέμηση εμποδίου

Απροθυμία για αλλαγή του τρόπου ζωής

Απλές, οικονομικές και όχι ιδιαίτερα απαιτητικές ενέργειες μπορεί να οδηγήσουν σε ουσιαστικότερες αλλαγές στη συμπεριφορά.

Μερικά παραδείγματα:

- Χρήση λαμπτήρων νέας τεχνολογίας
- Ανακύκλωση αλουμινίου και χαρτιού
- Αγορά προϊόντων που προέρχονται από ανακύκλωση
- Χρήση μέσων μαζικής μετακίνησης ή χρήση αυτοκινήτου με άλλα άτομα
- Προσεκτικότερη οδήγηση

Καταπολέμηση εμποδίου

Έλλειψη εμπιστοσύνης σε πηγές πληροφόρησης,
π.χ. ΜΜΕ

Υπάρχει έγκριτη και σε συνοπτική μορφή
πληροφόρηση για τα περισσότερα περιβαλλοντικά
προβλήματα

- Ιστοσελίδα της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή
- Αξιόλογα ολιγοσέλιδα βιβλία, π.χ. Preparing for Climate Change, Κλιματική Αλλαγή: Πόσα γνωρίζουμε

- Ιστοσελίδες μη κυβερνητικών οργανώσεων, πχ. Union of Concerned Scientists, Greenpeace, Friends of the Earth, κλπ Οι οργανώσεις αυτές προσφέρουν δυνατότητες για δράση και συμμετοχή σε καμπάνιες.

Καταπολέμηση εμποδίου

Εμπιστοσύνη στη δύναμη της τεχνολογίας

Οι νέες τεχνολογίες προσφέρουν δυνατότητες που πριν λίγα χρόνια ήταν αδύνατες.

Μερικά παραδείγματα:

- Παρακολούθηση οικοσυστημάτων σε σχεδόν πραγματικό χρόνο
- Αισθητήρες χαρτογράφησης δάσους
- Παρακολούθηση και καταγγελία παράνομης υλοτομίας

Οι συσκευές εντοπισμού θέσης μπορούν να χρησιμεύσουν στην προστασία απειλούμενων ζώων, στον εντοπισμό και προστασία μεταναστευτικών διαδρομών αλλά και καλλιιεργειών.

Όμως, τέτοιες συσκευές σε λάθος χέρια θα ήταν καταστροφικές.

Η αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας έχει βελτιώσει τις ζωές δισεκατομμυρίων ανθρώπων αλλά έχει αφήσει το φυσικό κεφάλαιο επικίνδυνα εξαντλημένο.

Σήμερα η ανθρωπότητα απαιτεί 1,5 γαίες για να διατηρηθεί το τρέχον επίπεδο κατανάλωσης κάθε χρόνο.

**Καταπολέμηση σκνηρίας, πλεονεξίας,
μοιρολατρίας, φόβου, έλλειψης πίστης
στην προσωπική προσπάθεια**

**Μερικές αρχές ορθής συμπεριφοράς σε
ομαδικές δραστηριότητες:**

- Η ελπίδα αποτελεί προϋπόθεση για αποτελεσματική δράση
- Ενέργειες από τις οποίες λείπει η πίστη και η ελπίδα εύκολα μεταδίδουν στους άλλους αρνητικά συναισθήματα και υπονομεύουν την επιτυχία

- Επίγνωση για το τι μπορούμε να ελπίζουμε
- Ενίσχυση της αίσθησης ασφάλειας κατά την ανταλλαγή απόψεων ώστε να αντιμετωπίζονται αρνητικά συναισθήματα όπως φόβος, ενοχή, απογοήτευση
- Παροχή απαιτούμενης υποστήριξης ώστε κάθε άτομο να κατανοήσει πλήρως τη συμβολή του στην υλοποίηση της επιθυμούμενης αλλαγής
- Ενίσχυση της αίσθησης της συλλογικότητας

- Έχετε στο παρελθόν συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος / στην επίλυση κάποιου περιβαλλοντικού προβλήματος; Με ποιο τρόπο (-ους);
- Ποιο εμπόδιο (-α) θεωρείτε περισσότερο σημαντικό; Να αναφερθείτε σε προσωπικά παραδείγματα.
- Μπορείτε να σκεφτείτε κάποιο νέο εμπόδιο να προσθέσετε στη λίστα;
- Πιστεύετε ότι θα χρειαστεί μια πολύ μεγάλη καταστροφή, όπως ο θάνατος πολλών εκατομμυρίων ανθρώπων, για να κινητοποιηθούμε πραγματικά για την προστασία του περιβάλλοντος; Μήπως τότε θα είναι πολύ αργά για να αντιστρέψουμε την κατάσταση;

- Η αλλαγή της συμπεριφοράς του ανθρώπου θα επιτευχθεί πρώτα μέσα από μικρά εύκολα βήματα ή μέσα από μεγάλης κλίμακας αλλαγές ή ανατροπές στον τρόπο ζωής;
- Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος αξιοποίησης των ΜΜΕ με στόχο την προώθηση της αειφορίας και την απόρριψη της σπατάλης και του καταναλωτισμού;

Σας ευχαριστώ!